

Împrumutul la domiciliu - un serviciu indispensabil al Bibliotecii Publice de Drept

Tatiana MUNTEANU,
director interimar, BPD

Fiind o bibliotecă specializată în carte juridică și legislație, Biblioteca Publică de Drept are o dublă misiune. Pe de o parte, ea trebuie să creeze condiții eficiente pentru accesul la informație și la documentul juridic, promovarea legislației în mediul specialistilor dar și a studențimii de la facultățile de profil, iar pe de altă parte, are obligația de a facilita accesul la cartea juridică și legislație pentru cei interesați de știința dreptului, pentru simplul cetățean, astfel, contribuind la educarea unei culturi juridice generale în rândurile populației. Aceste priorități ale BPD sunt menite să contribuie la formarea unor specialiști calificați în drept, și totodată, să-i ajute pe cetățeni să-și cunoască drepturile fiecărui cetățean, să atragă pe toți membrii comunității din Republica Moldova la o participare activă în dezvoltarea continuă a valorilor unei societăți democratice.

Accesul la informația juridică poate fi efectuat prin diferite metode: lectura cărții în regim de sală de lectură, consultarea bazelor de date care conțin legislația națională și internațională, a cataloagelor electronice, Internet, întruniri, dispute cu specialistii în drept etc. Aceste forme de propagare a dreptului sunt elemente caracteristice ale unei biblioteci moderne, în special ale unei biblioteci specializate cum este Biblioteca Publică de Drept.

Dintre multiplele servicii prestate de BPD, unul deosebit, credem, este *împrumutul la domiciliu* a cărții juridice, ceea ce va constitui obiectul expunerii noastre.

Crearea serviciului împrumut la domiciliu a fost una din prioritățile Bibliotecii Publice de Drept, întrucât chiar de la deschidere am fost permanent întrebați dacă vom presta și un asemenea serviciu. Ulterior, efectuând un sondaj printre utilizatori, prin distribuirea unui chestionar, îi rugam să se pronunțe asupra diferitelor chestiuni legate de activitatea BPD, inclusiv despre necesitatea creării acestui serviciu. Circa 99 la sută din cei ce au răspuns la chestionar au optat pentru împrumutul la domiciliu.

Entuziasmul utilizatorilor nostri pentru crearea serviciului împrumut la domiciliu a pus în fața colectivului BPD mai multe probleme, întrebări. Astfel, deopotrivă cu crearea bazei de date, stabilirea metodologiei împrumutului, alte măsuri necesare pentru asigurarea funcționării eficiente a acestui serviciu, una din întrebările cheie a fost: "*Cine pot fi beneficiarii acestui serviciu?*" După unele analize ale spectrului utilizatorilor noștri am ajuns la concluzia că de noul serviciu va beneficia doar o anumită categorie de utilizatori ai BPD, formată din: funcționari publici, procurori, judecători, avocați, consilieri juridici, profesori ai catedrelor de drept din cadrul institutiilor

de învățămînt, doctoranzi, masteranzi, pensionari.

Cu regret, de acest drept deocamdată nu se bucură studenții. Excluderea studenților din categoria beneficiarilor acestui serviciu se explică prin faptul că ei sunt cei mai numeroși printre utilizatorii noștri, reprezentînd circa 90% din numărul total de utilizatori - pe de o parte, iar pe de altă parte, împrumutul la domiciliu tinde să creeze condiții celor ce fac studii aprofundate. O altă explicație rezidă și în aceea că fondul de carte al BPD este insuficient pentru a elibera cărți la domiciliu și studențimii, întrucît la un moment dat ne-am trezi că 80 la sută din cărți lipsesc provizoriu din bibliotecă. În fine, studenții beneficiază și de bibliotecile ce deservește facultățile de drept din universități, unde își fac studiile, pe cînd categoriile nominalizate mai sus nu au o asemenea posibilitate.

Deși împrumutul la domiciliu este tradițional pentru orice bibliotecă publică, creînd acest serviciu am ținut cont de faptul că biblioteca noastră deocamdată dispune de o colecție redusă de carte (peste 10 000 exemplare), majoritatea fiind într-un singur, sau, în cel mai bun caz, în dublu exemplar.

Personal, ca și întreaga echipă a BPD, am o mare satisfacție cînd noii utilizatori încriși (din categoria celor ce beneficiază de acest drept), luînd cunoștință de Regulamentul de activitate a bibliotecii și de serviciile pe care le prestăm și găsind printre acestea și pe cel de care vă vorbesc, ne întrebă mirați: "*Se poate să împrumutăm și la domiciliu cărțile?*", iar la răspunsul nostru afirmativ, sunt plăcut surprinși.

Serviciul împrumut la domiciliu și-a început activitatea din ziua de 15 septembrie 2003. Inițial am stabilit o perioadă de testare de opt luni, adică pînă la 15 mai 2004.

La finele termenului de testare, în urma unui sondaj efectuat printre personalul bibliotecii și utilizatori, am constatat eficiența noului serviciu, așa încît am decis permanentizarea lui. Potrivit datelor statistice, actualmente beneficiază de serviciul împrumut la domiciliu peste 700 de utilizatori, ceea ce constituie 7% din utilizatorii BPD, majoritatea dintre

care au recurs la acest serviciu de cîteva ori, iar o bună parte practică modalitatea dată permanent.

Un element important al serviciului e că împrumutul la domiciliu este gratuit.

Trebuie să remarcăm și faptul că, în general, utilizatorii respectă condițiile Regulamentului de ordine interioară a Bibliotecii Publice de Drept. Termenul de împrumut al documentelor este de trei zile, însă la solicitarea utilizatorului urmează a fi prelungit (dar nu după expirarea termenului) o singură dată încă pentru trei zile. Termenul pentru care se împrumută cartea este indicat pe fișa cărții, fapt despre care utilizatorul este atenționat.

Referitor la termenul de împrumut de trei și nu de șase, sau de ce nu mai multe zile, așa cum deseori ni s-a solicitat, acesta a fost stabilit ținîndu-se cont de specificul bibliotecii noastre, adică de interesul deosebit față de cartea juridică în ultimul timp, numărul limitat de carte juridică în republică, inclusiv la BPD, precum și de faptul că suntem unica bibliotecă de acest fel în mediul biblioteconomic al R. Moldova.

Întrucît fondul de carte al BPD este limitat, pot fi împrumutate la domiciliu doar două exemplare-cărți. Și la acest capitol am fost obligați să procedăm potrivit normelor generale ale unei biblioteci: sunt scoase din categoria împrumutului fondul de referință, presa periodică și cărțile într-un singur exemplar. Volumele care se împrumută la domiciliu sunt marcate cu buline de culoare verde, celelalte - cu buline roșii.

Potrivit Regulamentului, cărțile trebuie returnate în ziua pentru care a fost stabilită data (ținîndu-se cont și de termenul de prelungire), în cadrul programului de funcționare a bibliotecii.

Pentru a crea condiții optime de utilizare a cărții la domiciliu am decis că prelungirea termenului poate fi efectuată prin mai multe modalități: prin telefon, prin e-mail imprumut@ppl.md, sau personal la sediul BPD. De menționat că prelungirea termenului se poate efectua doar în cazul în care nu există o altă cerere de rezervare pentru aceeași carte.

Pentru a exclude orice posibilă motivare ca, de exemplu: nu funcționa tele-

fonul pentru a solicita prelungirea, telefonul a sunat tot timpul ocupat, utilizatorul a venit cinci minute peste program iar în bibliotecă nu mai era nimeni, utilizatorul a fost blocat într-o pană auto și alte asemenea "accidente", deseori inventate, dar chiar și reale, invocate de utilizatori, de curind am decis instalarea unei boxe la intrarea exterioară în bibliotecă pentru restituirea cărților. Boxa va oferi utilizatorului posibilități nebănuite de el de a restitui cartea chiar și după program, încît să dispară orice motiv de nereușită.

Experiența acumulată în această perioadă arată că și utilizatorii acestui serviciu pot fi grupați pe diferite categorii, respectiv după împrumutul de carte propriu-zis.

Astfel:

◆ **Profesorii, lectorii, asistenții universitari, doctoranzii** solicită în deosebi tratate, monografii, studii aprofundate;

◆ **Judecători, avocați, juriștii practicieni** împrumută mai des practica judiciară, legislația;

◆ **Pensionarii** — de obicei, împrumută îndreptare pentru a se iniția într-o problemă juridică cu caracter personal.

Potrivit datelor statistice de care dispunem, în perioada ianuarie-septembrie 2004 au fost împrumutate la domiciliu 8 358 exemplare cărți, dintre care 60% au fost în limba română, 37% în limba rusă, 3% în alte limbi. Procentul mare de împrumut la domiciliu a cărții în limba română se explică prin faptul că majoritatea utilizatorilor noștri sunt vorbitori ai acestei limbi, făcîndu-și studiile în limba respectivă, dar și prin faptul că și numărul de carte în limbă română din dotarea BPD prevalează în raport cu alte limbi.

Fiind un serviciu nou pentru BPD, anterior lansării lui am efectuat diferite traininguri cu angajații bibliotecii. Deși pentru ei nu a fost ceva deosebit, întrucît cunoșteau modalitatea acestui serviciu încă de la facultate, totuși unele elemente ale împrumutului la domiciliu, ca demagnetizarea la eliberarea cărții și magnetizarea la restituire, scanarea numărului de inventar al cărții (avînd în vedere faptul că avem un sistem antifurt cu elemente

specifice de identificare a cărții), au prezentat interes pentru ei.

Serviciul împrumut la domiciliu, deopotrivă cu valențele deja enumerate facilitează accesul în bibliotecă al mai multor persoane întrucît utilizatorul, împrumutînd cartea la domiciliu, contribuie astfel la reducerea aglomerației din bibliotecă. Totodată, deși dispunem de un serviciu de fotocopiere (xerox), utilizatorul acestui serviciu, în caz de necesitate, își copiază cele necesare în altă parte decît la xeroxul din bibliotecă și, de ce nu, la alt preț. Și în acest caz mult mai mulți utilizatori pot avea acces la xerox. Același lucru se poate spune și despre serviciul scanare, adică beneficiarul împrumutului de carte poate scana în altă parte.

Printre dezavantajele acestui serviciu la BPD am aminti:

deteriorarea, un pic mai rapidă, a cărții;

aglomerarea mai multor utilizatori care solicită împrumut la bibliotecarul de referință cu 5-10 minute înainte de închiderea bibliotecii;

neînțelegerea situației cînd suntem nevoiți să refuzăm utilizatorului împrumutul unei cărți concrete, pe motiv că e singurul exemplar în BPD, sau cel deal doilea exemplar e deja împrumutat (asemenea situații sunt totuși puține);

privarea de dreptul de a beneficia de acest serviciu a celei mai numeroase categorii de utilizatori — a studențimii.

Pentru a da speranță și utilizatorilor ce nu se bucură de acest serviciu, anunțăm că o dată cu mărirea fondului de carte, preconizăm extinderea acestui serviciu și asupra studenților din ultimul an de facultate.

Am menționat mai sus rolul bibliotecarului în prestarea acestui serviciu. Cu toate că la BPD fiecare angajat este responsabil de un anumit serviciu, în caz de necesitate, bibliotecarul de referință ce ține de serviciul împrumut la domiciliu poate fi înlocuit în orice moment.

La prestarea acestui serviciu bibliotecarii devin mai apropiați de utilizatori, ceea ce duce la stabilirea unor relații amicale, care aduc satisfacție muncii lor, le răsplătește efortul și aduc o contribuție concretă la buna desfășurare a activității BPD.